

VR 21.12.18 - CONCERTZAAL

IL GARDELLINO

O.L.V. PETER VAN HEYGHEN

Bachs Weihnachtsoratorium

BARBORA KABÁTKOVÁ, SOPRAAN

DAVID ERLER, CONTRATENOR

HANS-JÖRG MAMMEL, TENOR

WOLF MATTHIAS FRIEDRICH, BAS

CCHA.BE

VR 21.12.18 - CONCERTZAAL

IL GARDELLINO

O.L.V. PETER VAN HEYGHEN

Bachs Weihnachtsoratorium

BARBORA KABÁTKOVÁ, SOPRAAN

DAVID ERLER, CONTRATENOR

HANS-JÖRG MAMMEL, TENOR

WOLF MATTHIAS FRIEDRICH, BAS

PROGRAMMA

Johann Sebastian Bach ⁽¹⁶⁸⁵⁻¹⁷⁵⁰⁾
Weihnachtsoratorium, BWV 248

deel 1: Jauchzet, frohlocket, auf preiset die Tage

Koor: *Jauchzet, frohlocket, auf preiset die Tage*

Recitatief (tenor): *Es begab sich aber zu der Zeit*

Recitatief (alt): *Nun wird mein liebster Bräutigam*

Aria (alt): *Bereite dich Zion*

Koraal: *Wie soll ich dich empfangen*

Recitatief (tenor): *Und sie gebar ihren ersten Sohn*

Koraal (sopraan) & recitatief (bas): *Er ist auf Erden kommen arm –
Wer will die Liebe recht erhöh*

Aria (bas): *Großer Herr, o starker König*

Koraal: *Ach mein herzliebes Jesulein*

deel 2: Und es waren Hirten in derselben Gegend

Sinfonia

Recitatief (tenor): *Und es waren Hirten in derselben Gegend*

Koraal: *Brich an, o schönes Morgenlicht*

Recitatief (tenor, sopraan): *Und der Engel sprach zu ihnen*

Recitatief (bas): *Was Gott dem Abraham verheißen*

Aria (tenor): *Frohe Hirten, eilt, ach eilet*

Recitatief (tenor): *Und das habt zum Zeichen*

Koraal: *Schaut hin, dort liegt im finstern Stall*

Recitatief (bas): *So geht denn hin, ihr Hirten, geht*

Aria (alt): *Schlafe, mein Liebster, genieße der Ruh*

Recitatief (tenor): *Und alsobald war da bei dem Engel*

Koor: *Ehre sei Gott in der Höhe*

Recitatief (bas): *So recht, ihr Engel, jauchzet und singet*

Koraal: *Wir singen dir in deinem Heer*

pauze

deel 5: Ehre sei dir, Gott, gesungen

Koor: *Ehre sei dir, Gott, gesungen*

Recitatief (tenor): *Da Jesus geboren war zu Bethlehem*

Koor & recitatief (alt): *Wo ist der neugeborne König der Jüden –
Sucht ihn in meiner Brust*

Koraal: *Dein Glanz all Finsternis verzehrt*

Aria (bas): *Erleucht auch meine finstre Sinnen*

Recitatief (tenor): *Da das der König Herodes hörte*

Recitatief (alt): *Warum wollt ihr erschrecken*

Recitatief (tenor): *Und ließ versammeln alle Hohepriester*

Terzet (sopraan, alt, tenor): *Ach, wenn wird die Zeit erscheinen*

Recitatief (alt): *Mein liebster herrschet schon*

Koraal: *Zwar ist solche Herzensstube*

deel 6: Herr, wenn die stolzen Feinde schnauben

Koor: *Herr, wenn die stolzen Feinde schnauben*

Recitatief (tenor, bas): *Da berief Herodes die Weisen heimlich*

Recitatief (sopraan): *Du Falscher, suche nur den Hern zu fällen*

Aria (sopraan): *Nur ein Wink von seinen Händen*

Recitatief (tenor): *Als sie nun den König gehöret hatten*

Koraal: *Ich steh an deiner Krippen hier*

Recitatief (tenor): *Und Gott befahl ihnen im Traum*

Recitatief (tenor): *So geht! Genug, mein Schatz geht nicht von hier*

Aria (tenor): *Nun mögt ihr stolzen Feinde schrecken*

Recitatief (sopraan, alt, tenor, bas): *Was will der Höllen Schrecken
nun*

Koraal: *Nun seid ihr wohl gerochen*

IL GARDELLINO

il Gardellino voert grondig onderzoek uit naar de historische achtergrond van de werken om deze muziek van alle tijden stijlgetrouw aan het publiek voor te stellen. Op die manier heeft il Gardellino in de loop der jaren een heel eigen klankidoom ontwikkeld.

De bewondering voor het oeuvre van Johann Sebastian Bach vormt de spil van il Gardellino's repertoire.

Maria Valdmaa, sopraan

Pieter De Praetere, contratenor

Pieter de Moor, tenor

Jonathon Adams, bas

Joanna Huszcza, Ingrid Bourgeois, Birgit Goris, Noyuri Hazama,

Michiyo Kondo & Setsuko Sugita, viool

Kaat de Cock & Manuela Bucher, altviool

Ira Givol & Phyllis Bartholomeus, cello

Frank Coppieters, contrabas

Jan De Winne & Christine Debaisieux, traverso

Marcel Ponselee & Liewei De Sterck, hobo

Stefaan Verdegem & Minori Saji, oboe da caccia

Alain Deryckere, fagot

Alain De Rudder, Bart Coppé & Yorick Roscam, trompet

Alessandro Denabian & Mark Demerlier, hoorn

Jan Huylebroeck, pauken

Kris Verhelst, klavecimbel

Bart Jacobs, orgel

BACHS WEIHNACHTSORATORIUM

Bach componeerde het *Weihnachtsoratorium BWV 248*, dat bestaat uit zes afzonderlijke delen, voor de periode van Kerst tot en met Driekoningen. Dit ingenieus werk past in de traditie van de Lutherse *Historiae* en de passie-oratoria. De verschillende delen vertellen over de geboorte van Christus, de belevenissen van de herders, de naamgeving en het bezoek van de wijzen.

Bach liet zich bij het componeren ervan - of beter bij het samenstellen, of recycleren, gelet op het veelvuldig 'hergebruik' van eerder gecomponeerd werk - niet zozeer inspireren door de beperkte maar waardevolle traditie aan Duitse '*Weihnachtshistorien*', dan wel door zijn eigen passies. Zowel in de passies als in het *Weihnachtsoratorium* vinden we in de tekst dezelfde drievoudige gelaagdheid terug: bijbelpassages, koralen en nieuw geschreven poëzie, en de hieruit voortvloeiende variëteit aan muzikale vormen. In tegenstelling tot de vaak erg dramatische passies, waar diverse personages tegenover elkaar staan als betreft het een religieuze opera - zie ook de *Mattheüs-passie* op 13 april - , is het *Weihnachtsoratorium*, geheel in lijn met het kerstverhaal in de Bijbel, veel meer beschouwend van aard. De nadruk ligt niet zozeer op het vertellen van het verhaal met al zijn dramatische ontwikkelingen, maar op een reflectie op het algemeen gekende kerstgebeuren.

"Jauchzet, frohlocket!" Johann Sebastian Bach opent zijn *Weihnachtsoratorium* met paukenslagen en trompetgeschal om ons meteen in een hemelse kerstsfeer onder te dompelen. Bach componeerde het oratorium als een groep van zes cantaten die tijdens de kerstperiode van 1734 in de hoofdkerken van Leipzig werden uitgevoerd. Op verschillende zondagen werd het kerstverhaal muzikaal verklankt, van de geboorte van Christus tot de aanbedding der Wijzen. In elke cantate verwerkt Bach een theologische boodschap, of zoals musicoloog en theoloog Meinrad Walter het noemt, een "kerstelijke polariteit" die Bijbels geïnspireerd is, en tegelijk compositorisch stimulerend werkt.

Achtereenvolgens verklankt Bach
de tegenstelling tussen nederigheid en majesteit (1)
de ontmoeting van hemel en aarde (2)
de polariteit God versus mens (3)
de spanning tussen leven en dood (4)
het contrast tussen licht en duisternis (5)
de tegenstelling tussen gevaar en geborgenheid (6).

Uiteindelijk wordt de gelovige toehoorder op het juiste pad richting het transcendente gezet. Wie echter niet gelovig is, zal zonder twijfel ook van dit meesterwerk genieten. Zoals te verwachten, schrijft Bach in dit oratorium de mooiste koralen, de innigste vocale solo's en meest zinnelijke orkestpassages.

Velen zien in het oeuvre van Bach dé synthese van eeuwen muziekgeschiedenis. De cantus-firmustechniek en het abstracte contrapunt van de renaissance of de affectenleer en het virtuoze musiceren van de barok zijn slechts enkele elementen die zijn muziek tot op vandaag zo geliefd maken. In een brief aan Johan Wolfgang von Goethe schreef Carl Friedrich Zelter, leider van de Berlijnse Sing-Akademie op 8 juni 1827: "*Bach ist klar, doch unerklärbar*" (Bach is duidelijk, maar niet te verklaren). Zijn mysterie blijft tot op vandaag fascineren.

TEKSTEN

(origineel Duits en Nederlands)

deel 1

Koor

*Jauchzet, frohlocket! Auf, preiset die Tage,
rühmet, was heute der Höchste getan!
Lasset das Zagen, verbannet die Klage,
stimmet voll Jauchzen und Fröhlichkeit an!
Dienet dem Höchsten mit herrlichen Chören,
Lasst uns den Namen des Herrschers verehren!*

deel 1

Koor

Juich en jubel, kom, loof deze dagen,
roem wat vandaag de allerhoogste heeft
gedaan! Laat nu het zeuren, verban al het klagen,
hef ten volle gejuich en vreugdekreet aan!
Dien de allerhoogste met heerlijke koren,
laat de naam van de heerser nu horen!

Recitatief (tenor)

*Evangelist: Es begab sich aber zu der Zeit,
dass ein Gebot von dem Kaiser
Augusto ausging, dass alle Welt
geschätzt würde. Und jedermann ging,
dass er sich schätzen ließe, ein jeglicher
in seine Stadt. Da machte sich auch
auf Joseph aus Galliläa, aus der Stadt
Nazareth, in das jüdische Land zur Stadt
David, die da heißt Bethlehem; darum,
dass er von dem Hause und Geschlechte*

Recitatief (tenor)

In die dagen kwam er een besluit van
keizer Augustus dat er een volkstelling
moest worden gehouden in heel zijn rijk.
Allen gingen op reis, ieder naar zijn eigen
stad, om zich te laten inschrijven.
Ook Jozef trok op en omdat hij behoorde
tot het huis en geslacht van David,
ging hij van Galilea uit de stad Nazareth
naar Judea, naar de stad van David,
Bethlehem geheten, om zich te laten

*David war: auf dass er sich schätzen
ließe mit Maria, seinem vertrauten
Weibe, die war schwanger. Und als sie
dasselbst waren, kam die Zeit, dass sie
gebären sollte.*

inschrijven, samen met Maria,
zijn verloofde, die zwanger was.
Terwijl zij daar verbleven, brak het uur aan
waarop zij moeder zou worden.

Recitatief (alt)

*Nun wird mein liebster Bräutigam,
nun wird der Held aus Davids Stamm
Zum Trost, zum Heil der Erden
einmal geboren werden.
Nun wird der Stern aus Jakob scheinen,
sein Strahl bricht schon hervor.
Auf, Zion, und verlasse nun das Weinen,
dein Wohl steigt hoch empor!*

Recitatief (alt)

Nu zal mijn liefste bruidegom,
nu zal de held uit Davids stam
tot troost en heil van gans de aarde
voorwaar geboren worden.
Nu is Jakobs ster verschenen,
zijn helder licht gaat op.
Kom, Sion, laat nu je tranen,
je heil stijgt vast ten top!

Aria (alt)

*Bereite dich, Zion,
mit zärtlichen Trieben,
den Schönsten, den Liebsten
bald bei dir zu sehn!
Deine Wangen
müssen heut viel schöner prangen,*

Aria (alt)

Maak je klaar, Sion,
met al je zinnen,
de mooiste, de liefste
dra bij jou te zien!
Je wangen
moeten vandaag veel mooier glanzen,

*eile, den Bräutigam sehnlischst
zu lieben!*

Koraal

*Wie soll ich dich empfangen
und wie begegn' ich dir?
O aller Welt Verlangen,
o meiner Seelen Zier!
O Jesu, Jesu, setze
mir selbst die Fackel bei,
damit, was dich ergötze,
mir kund und wissend sei!*

Recitatief (tenor)

*Evangelist: Und sie gebar ihren ersten
Sohn und wickelte ihn in Windeln
und legte ihn in eine Kribben,
denn sie hadden sonst keinen Raum
in der Herberge.*

Koraal (sopraan) & recitatief (bas)

*Erist auf Erden kommen arm,
Wer will die Liebe recht erhöh'n,*

haast je, je bruidegom van harte
te minnen!

Koraal

Hoe kan ik Jou ontvangen,
hoe begroet ik Jou naar wens?
Naar wie allen op aard verlangen,
o sieraad van mijn ziel!
o Jezus, Jezus, ontsteek
zelf de fakkel diep in mij,
opdat ik kennen mag en weet
wat Jou tot vreugde zij!

Recitatief (tenor)

Zij bracht haar Zoon ter wereld,
haar eerstgeborene, wikkelde Hem in doeken
en legde Hem neer in een kribbe,
omdat er voor hen geen plaats was
in de herberge.

Koraal (sopraan) & recitatief (bas)

Op aard is Hij gekomen, arm,
Wie kan de liefde overschatten

*die unser Heiland vor uns hegt?
Dass er unser sich erbarm,
Ja, wer vermag es einzusehen,
wie ihn der Menschen Leid bewegt?
Und in dem Himmel mache reich,
Des Höchsten Sohn kömmt in die Welt,
weil ihm ihr Heil so wohl gefällt,
Und seinen lieben Engeln gleich.
So will er selbst als Mensch
geboren werden.
Kyrieleis!*

Aria (bas)

*Großer Herr, o starker König,
liebster Heiland, o wie wenig
achtetst du der Erden Pracht!
Der die ganze Welt erhält,
ihre Pracht und Zier erschaffen,
muss in harten Krippen schlafen.*

Koraal

*Ach mein herzlichstes Jesulein,
mach dir ein rein sanft Bettelein,*

*die de heiland voor ons voelt?
opdat Hij zich over ons erbarm',
Ach, wie kan dat ooit bevatten
hoe het mensenleed Hem roert?
en met de hemel ons verrijkt,
De zoon van de allerhoogste komt op aard
omdat haar heil Hem zo ter harte gaat.
aan zijn lieve engelen gelijk.
Daarom wou Hij zelf als mens
geboren worden.
Kyrieleis!*

Aria (bas)

*Grote heer, Jij sterke koning,
lieve heiland, ach hoe gering
acht je toch de pronk der aarde!
Hij die de hele wereld draagt,
die haar pracht en praal heeft geschapen,
moet in een harde kribbe slapen.*

Koraal

*Ach mijn liefste Jezus klein,
maak Je een zacht bedje fijn:*

zu ruhn in meines Herzens Schrein,
dass ich nimmer vergesse dein!

deel 2

Recitatief (tenor)

Evangelist: *Und es waren Hirten in
derselben Gegend auf dem Felde bei
den Hürden, die hüteten des Nachts
ihre Herde. Und siehe, des Herren
Engel trat zu ihnen, und die Klarheit
des Herren leuchtet um sie,
und sie fürchten sich sehr.*

Koraal

*Brech an, o schönes Morgenlicht,
und lass den Himmel tagen!
Du Hirtenvolk, erschrecke nicht,
weil dir die Engel sagen,
dass dieses schwache Knäbelein
soll unser Trost und Freude sein,
dazu den Satan zwingen
und letztlich Friede bringen!*

rust nu in mijn hartenschrijn
daar zal Je nooit vergeten zijn!

deel 2

Recitatief (tenor)

In de omgeving bevonden zich herders
die in het open veld gedurende de nacht
hun kudde bewaakten.
Plotseling stond een engel des Heren
voor hen en zij werden omstraald
door de glorie des Heren, zodat zij
door grote vrees werden bevangen.

Koraal

Breek aan, o mooie dageraad
en maak de hemel heller!
O herdersvolk, wees niet vervaard
omdat de engelen jullie vertellen
dat dit zwakke kind zo klein
ons een troost en vreugd zal zijn,
dat het Satan zal bedwingen
en ons voorgoed de vrede brengen!

Recitatief (tenor, sopraan)

Evangelist: Und der Engel sprach zu ihnen

Engel: Fürchtet euch nicht, siehe, ich

verkündige euch große Freude, die allem

Volke widerfahren wird. Denn euch ist

heute der Heiland geboren, welcher ist

Christus, der Herr, in der Stadt David.

Recitatief (tenor, sopraan)

En de engel sprak tot hen:

Vrees niet, want zie: ik verkondig u een

vreugdevolle boodschap, die bestemd is

voor het hele volk. Heden is u een redder

geboren, Christus de Heer, in de stad van David.

Recitatief (bas)

Was Gott dem Abraham verheißten,

das läßt er nun dem Hirtenchor

erfüllt erweisen.

Ein Hirt hat alles das zuvor

von Gott erfahren müssen.

Und nun muss auch ein Hirt die Tat,

was er damals versprochen hat,

zuerst erfüllet wissen.

Recitatief (bas)

Wat God aan Abraham heeft beloofd,

wordt als vervuld de herders

nu getoond.

Aan een herder was alles

voorheen door God voorspeld.

En nu is aan een ander herder dat,

wat Hij vroeger had beloofd,

als eerste als vervuld gemeld!

Aria (tenor)

Frohe Hirten, eilt, ach eilet,

eh ihr euch zu lang verweilet,

eilt, das holde Kind zu sehn!

Geht, die Freude heißt zu schön,

Aria (tenor)

Blijfe herders, haast je, zonder talmen,

blijf toch niet te lang meer dralen:

ijl, om het zalig Kind te zien!

Ga, die vreugd is niet te min,

sucht die Anmut zu gewinnen,
geht und labet Herz und Sinnen!

Recitatief (tenor)

Evangelist: *Und das habt zum Zeichen:
Ihr werdet finden das Kind in Windeln
gewickelt und in einer Krippe liegen.*

Koraal

*Schaut hin, dort liegt im finstern Stall,
Des Herrschaft gehet überall!
Da Speise vormals sucht ein Rind,
Da ruhet itzt der Jungfrau'n Kind.*

Recitatief (bas)

*So geht denn hin, ihr Hirten, geht,
dass ihr das Wunder seht:
und findet ihr des Höchsten Sohn
in einer harten Krippe liegen,
so singet ihm bei seiner Wiegen
aus einem süßen Ton
und mit gesamtem Chor
dies Lied zur Ruhe vor!*

zoek de liefalligheid te verwerven,
laat harten zinnen niet langer derven!

Recitatief (tenor)

En dit zal voor u een teken zijn: gij zult
het pasgeboren kind vinden, in doeken
gewikkeld en liggend in een kribbe.

Koraal

Zie, daar ligt in een donkere stal
Wiens heerschappij geldt overal!
Waar anders het rund zijn voedsel vraagt,
slaapt nu het kind der moeder naagd.

Recitatief (bas)

Haast je dan, o herders lief,
om het wonder te gaan zien!
En vinden jullie Gods eigen Zoon
in een harde krib gelegen:
zing dan, rondom zijn wieg,
op zoetgevooisde toon
met jullie ganse koor
Hem dit slaapliedje voor:

Aria (alt)

*Schlafe, mein Liebster,
genieße der Ruh,
wache nach diesem vor aller Gedeihen!
Labe die Brust,
empfinde die Lust,
wo wir unser Herz erfreuen!*

Aria (alt)

Slaap mijn liefste,
rust nu goed,
die over ons aller welzijn zal waken!
Verkwik nu Je hart,
geniet zonder smart,
waar ook ons hart van geluk zal blaken.

Recitatief (tenor, sopraan)

*Evangelist: Und alsobald war da bei
dem Engel die Menge der himmlischen
Heerscharen, die lobten Gott und sprachen:*

Recitatief (tenor, sopraan)

Opeens voegde zich bij de engel een
hemelse heerschaar;
zij verheerlijkten God met de woorden:

Koor

*Ehre sei Gott in der Höhe
und Friede auf Erden
und den Menschen ein Wohlgefallen.*

Koor

Eer aan God in den hoge
en op aarde vrede onder de mensen
in wie Hij welbehagen heeft.

Recitatief (bas)

*So recht, ihr Engel, jauchzt und singet,
dass es uns heut so schön gelingt!
Auf denn! wir stimmen mit euch ein,
uns kann es so wie euch erfreun.*

Recitatief (bas)

Goed zo, engelen, juich en zing,
ons geluk vandaag is niet gering!
Komaan! Wij vallen jullie bij,
want we zijn net als jullie blij!

Koraal

*Wir singen dir in deinem Heer
aus aller Kraft, Lob, Preis und Ehr,
dass du, o lang gewünschter Gast,
dich nunmehr eingestellet hast.*

deel 5

Koor

*Ehre sei dir, Gott, gesungen,
dir sei Lob und Dank bereit.
Dich erhebet alle Welt,
weil dir unser Wohl gefällt,
weil anheut
unser aller Wunsch gelungen,
weil uns dein Segen so herrlich erfreut.*

Koraal

Wij zingen Jou, met engelschaar,
uit volle borst, lof, prijs en eer,
Omdat Jij, de zo lang verbeide gast,
vandaag bij ons bent aangeland!

deel 5

Koor

God, U zij alle eer gezongen,
U zij lof en dank gebracht.
U zal prijzen gans de aard'
omdat ons heil U zo ter harte gaat,
omdat op deze dag
onze hartewens is bedongen,
omdat wij met Uw zegen zijn bedacht.

Recitatief (tenor)

*Evangelist: Da Jesus geboren war zu
Bethlehem im jüdischen Lande zur Zeit
des Königes Herodis, siehe, da kamen
die Weisen vom Morgenlande gen
Jerusalem und sprachen.*

Recitatief (tenor)

Toen dan Jezus te Bethlehem
in Juda was geboren
ten tijde van koning Herodes,
kwamen er te Jeruzalem
Wijzen uit het oosten en vroegen:

Koor & recitatief (alt)

*Wo ist der neugeborne König
der Jüden?*

Sucht ihn in meiner Brust,

Hier wohnt er, mir und ihm zur Lust!

Wir haben seinen Stern gesehen

im Morgenlande und sind kommen, ihn anzubeten.

Wohl euch, die ihr dies Licht gesehen,

es ist zu eurem Heil geschehen!

Mein Heiland, du, du bist das Licht,

Das auch den Heiden scheinen sollen,

und sie, sie kennen dich noch nicht,

Als sie dich schon verehren wollen.

Wie hell, wie klar muss nicht dein

Schein, geliebter Jesu, sein!

Koraal

Dein Glanz all Finsternis verzehrt,

die trübe Nacht in Licht verkehrt.

Leit uns auf deinen Wegen,

dass dein Gesicht

und herrlichs Licht

wir ewig schauen mögen!

Koor & recitatief (alt)

*Waar is de pas geborene koning
van de Joden?*

Zoek Hem in mijn hart gerust:

Daar woont hij, mij en Hem tot lust!

Wij hebben Zijn ster in het oosten gezien

en zijn gekomen om Hem hulde te brengen.

Zalig jullie, die Zijn ster zagen staan!

Het is voor jullie heil gedaan!

Mijn heiland, Jij, Jij bent het licht,

dat ook voor de heidenen wil schijnen,

en zij: ze kennen Je nog niet,

maar willen toch reeds Jou belijden.

Hoe hel, hoe klaar moet dan Je licht niet

zijn, beminde Jezus mijn!

Koraal

Zoals Jouw glans elke duisternis verdrijft,

zorgt dat de donkere nacht niet blijft.

Wil ons langs Jouw wegen leiden,

opdat Je gezicht

en heerlijk licht

voor eeuwig ons verblijden!

Aria (bas)

*Erleucht auch meine finstre Sinnen,
erleuchte mein Herze
durch der Strahlen klaren Schein!
Dein Wort soll mir die hellste Kerze
in allen meinen Werken sein;
dies lasset die Seele
nichts Böses beginnen.*

Recitatief (tenor)

Evangelist: *Da das der König Herodes
hörte, erschrak er und mit ihm das
ganze Jerusalem.*

Aria (bas)

Verlicht mijn duistere gedachten,
verlicht mijn hart
met een heldere stralenschijn!
Jouw woord moet voor mij
de klaarste lamp bij al mijn werken zijn;
zodat mijn ziel
niet naar 't kwaad kan trachten.

Recitatief (tenor)

Toen koning Herodes dit hoorde,
werd hij verontrusten heel Jeruzalem
met hem.

Recitatief (alt)

*Warum wollt ihr erschrecken?
Kann meines Jesu Gegenwart euch
solche Furcht erwecken?
O! Solltet ihr euch nicht
vielmehr darüber freuen,
weil er dadurch verspricht,
der Menschen Wohlfahrt zu verneuen.*

Recitatief (alt)

Waarom zouden jullie schrikken?
Kan Jezus' nabijheid
zulke angst verwekken?
Of zou dat niet veeleer
jullie moeten verblijden,
omdat zo de Heer
de mensheid naar het heil kan leiden?

Recitatief (tenor)

Evangelist: Und ließ versammeln alle Hohepriester und Schriftgelehrten unter dem Volk und erforschte von ihnen, wo Christus sollte geboren werden. Und sie sagten ihm: Zu Bethlehem im jüdischen Lande; denn also stehet geschrieben durch den Propheten: Und du Bethlehem im jüdischen Lande bist mitnichten die kleinste unter den Fürsten Juda; denn aus dir soll mir kommen der Herzog, der über mein Volk Israel ein Herr sei.

Recitatief (tenor)

Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk bijeen en legde hun de vraag voor, waar Christus moest worden geboren. Zij antwoordden hem: Te Bethlehem in Juda. Zo immers staat er geschreven bij de profeet: "En gij Bethlehem, landstreek van Juda, gij zijt volstrekt niet de geringste onder de leiders van Juda, want uit u zal een leidsman tevoorschijn treden, die herder zal zijn over mijn volk Israël."

Terzetto (sopraan, alt, tenor)

*Ach, wenn wird die Zeit erscheinen?
Ach, wenn kömmt der Trost der Seinen?
Schweigt, er ist schon würklich hier!
Jesu, ach so komm zu mir!*

Terzetto (sopraan, alt, tenor)

Ach, wanneer zal de tijd verschijnen?
En wanneer komt troost voor de zijnen?
Zwijg, Hij is reeds echt dichtbij
Jezus, ach, kom vlug bij mij!

Recitatief (alt)

*Mein Liebster herrschet schon.
Ein Herz, das seine Herrschaft liebet
und sich ihm ganz zu eigen gibet,
ist meines Jesu Thron.*

Recitatief (alt)

Mijn liefste reeds regeert.
Een hart, dat Zijn heerschappij bemint
en zich gans met Hem verbindt,
is de troon van Jezus mijn Heer.

Koraal

*Zwar ist solche Herzensstube
wohl kein schöner Fürstensaal,
sondern eine finstre Grube;
doch, sobald dein Gnadenstrahl
in denselben nur wird blinken,
wird es voller Sonnen dünken.*

deel 6

Koor

*Herr, wenn die stolzen Feinde schnauben,
so gib, dass wir im festen Glauben
nach deiner Macht und Hülfe sehn!
Wir wollen dir allein vertrauen,
so können wir den scharfen Klauen
des Feindes unversehrt entgehn.*

Koraal

Wel is zo een hartenhuis
geen prachtige koningszaal
maar een donkere kluis;
maar zodra Jouw genadestraal
in de kamer dan verschijnt,
lijkt die vol van zon te zijn.

deel 6

Koor

Heer, wanneer de boze vijand dreigt,
geef dat wij, door het geloof geleid,
naar Jouw macht en hulp ons keren!
We willen enkel maar op Jou vertrouwen,
zo zullen wij de scherpe klauwen
van de vijand zonder schade weren.

Recitatief (tenor, bas)

*Evangelist: Da berief Herodes die
Weisen heimlich und erlernet mit Fleiß
von ihnen, wenn der Stern erschienen
wäre? und weiset sie gen Bethlehem
und sprach:*

Recitatief (tenor, bas)

Toen ontbood Herodes in het geheim
de Wijzen en vroeg hun nauwkeurig naar
de tijd waarop de ster was verschenen.
Daarop zond hij hen naar Bethlehem met
de opdracht:

Herodes: *Ziehet hin und forschet fleißig nach dem Kindlein, und wenn ihr's findet, sagt mir's wieder, dass ich auch komme und es anbetet.*

Ga een zorgvuldig onderzoek instellen naar dat kind, en wanneer gij het hebt gevonden, bericht het mij dan, opdat ook ik het hulde kan gaan brengen.

Recitatief (sopraan)

Du Falscher, suche nur den Herrn zu fällen, nimm alle falsche List, dem Heiland nachzustellen; der, dessen Kraft kein Mensch ermißt, bleibt doch in seiner Hand. Dein Herz, dein falsches Herz ist schon, nebst aller seiner List, des Höchsten Sohn, den du zu stürzen suchst, sehr wohl bekannt.

Recitatief (sopraan)

Jij boef, de Heer vernietigen mag je wagen, beproef maar elke vuile list om de Heiland te belagen: Hij, wiens kracht geen mens beseft, blijft door zekere hand beschermd. Je hart, je valse hart is toch metal zijn kuiperijen, aan de Zoon van God, die jij wil vellen, maar al te goed bekend.

Aria (sopraan)

Nur ein Wink von seinen Händen stürzt ohnmächtiger Menschen Macht. Hier wird alle Kraft verlacht! Spricht der Höchste nur ein Wort, seiner Feinde Stolz zu enden,

Aria (sopraan)

Een enkel teken van Zijn hand ontnemt de zwakke mens zijn macht. Verhoond wordt zó zijn kracht! Neemt God één woord slechts in de mond, om Zijn trotse vijanden te breken,

o, so müssen sich sofort
sterblicher Gedanken wenden.

Recitatief (tenor)

*Evangelist: Als sie nun den König
gehört hatten, zogen sie hin.*

*Und siehe, der Stern, den sie im
Morgenlande gesehen hatten, ging für
ihnen hin, bis dass er kam und stund
oben über, da das Kindlein war. Da
sie den Stern sahen, wurden sie hoch
erfreuet und gingen in das Haus und
funden das Kindlein mit Maria, seiner
Mutter, und fielen nieder und beteten
es an und taten ihre Schätze auf und
schenkten ihm Gold, Weihrauch
und Myrrhen.*

Koraal

*Ich steh an deiner Krippen hier,
o Jesulein, mein Leben;
ich komme, bring und schenke dir,
was du mir hast gegeben.*

ach, dan blijven terstond
de plannen van die sterfelijken steken.

Recitatief (tenor)

Na de koning te hebben aanhoord, vertrokken zij.

En zie, de ster die zij in het oosten
hadden gezien, ging voor hen uit totdat ze
boven de plaats waar het Kind zich bevond
stil bleef staan. Op het zien van de ster
werden zij vervuld van overgrote vreugde.
Zij gingen het huis binnen,
zagen er het Kind met zijn moeder Maria
en op hun knieën neervallend betuigden
zij het hun hulde. Zij haalden hun
schatten tevoorschijn en boden het
geschenken aan: goud, wierook
en mirre.

Koraal

Ik sta nu bij Je kribbe hier,
O Jezus, Jij mijn leven;
Ik kom, ik breng en schenk je fier
wat Jij me hebt gegeven.

*Nimm hin! Es ist mein Geist und Sinn,
Herz, Seel und Mut, nimm alles hin,
und lass dirs wohlgefallen!*

Recitatief (tenor)

Evangelist: *Und Gott befahl ihnen im
Traum, dass sie sich nicht sollten wieder
zu Herodes lenken, und zogen durch
einen andern Weg wieder in ihr Land.*

Neem aan! Het zijn mijn zinnen en mijn
geest, mijn hart, mijn ziel en mijn gevoelens
neem, en laat het Je welgevallen!

Recitatief (tenor)

En in een droom van Godswege gewaarschuwde,
niet meer naar Herodes terug te
keren, vertrokken zij langs een andere weg
naar hun land.

Recitatief (tenor)

**So geht! Genug, mein Schatz geht nicht
von hier, er bleibet da bei mir,
ich will ihn auch nicht von mir lassen.
Sein Arm wird mich aus Lieb
mit sanftmutsvollem Trieb
und größter Zärtlichkeit umfassen;
er soll mein Bräutigam verbleiben,
ich will ihm Brust und Herz verschreiben.
Ich weiß gewiss, er liebet mich,
mein Herz liebt ihn auch inniglich
und wird ihn ewig ehren.
Was könnte mich nun für ein Feind**

Recitatief (tenor)

Ga nu! Maar weet: mijn schat gaat niet
van mijn zij, Hij blijft hier steeds bij mij;
ik wil Hem ook nooit laten gaan.
Uit liefde zullen mij Zijn armen
met zachtmoedig erbarmen
en grote tederheid omvangen.
Hij moet mijn bruidegom blijven,
ik zal Hem hart en ziel toewijden.
Ik weet het zeker: Hij houdt van mij,
ook ik ben Hem steeds nabij
en zal Hem eeuwig eren.
Hoe zou mij ooit een vijand

*bei solchem Glück versehren!
Du, Jesu, bist und bleibst mein Freund;
und werd ich ängstlich zu dir flehn:
"Herr, hilf!", so lass mich Hülfe sehn!*

Aria (tenor)

*Nun mögt ihr stolzen Feinde schrecken;
was könnt ihr mir für Furcht erwecken?
Mein Schatz, mein Hort ist hier bei mir.
Ihr mögt euch noch so grimmig stellen,
droht nur, mich ganz und gar zu fällen,
doch seht! Mein Heiland wohnet hier.
Recitatief (sopraan, alt, tenor, bas)
Was will der Höllen Schrecken nun,
was will uns Welt und Sünde tun,
da wir in Jesu Händen ruhn?*

Koraal

Nun seid ihr wohl gerochen
an eurer Feinde Schar,
denn Christus hat zerbrochen,
was euch zuwider war.
Tod, Teufel, Sünd und Hölle

zulk geluk ontstelen?
Jij, Jezus, bent en blijft mijn vriend;
en zou ik mij bang ooit tot Je wenden:
"Heer, help!", wil mij dan Je hulp zenden!

Aria (tenor)

Nu mag je, verwaande vijanden, wel schrikken:
hoe zou je in mij ooit angst verwekken?
Ik heb mijn schat, mijn rijkdom is hier dicht bij
mij. Jullie mogen je nog zozeer aanstellen,
of dreigen mij voorgoed te vellen,
zie: mijn Heiland staat mij toch steeds bij.
Recitatief (sopraan, alt, tenor, bas)
Geen hellevuur kan ons nog dreigen,
wereld en zonde moeten zwijgen,
nu wij in Jezus' handen zijn!

Koraal

Nu zijn jullie goed gewroken
op het vijandelijke ras.
Want Christus heeft gebroken
wat tegen jullie was.
Dood en duivel, zonde en hel

*sind ganz und gar geschwächt;
bei Gott hat seine Stelle
das menschliche Geschlecht.*

zijn nu totaal verzwakt;
bij God heeft zijn vaste plek
het menselijk geslacht.

Vertaling: Johan Nowé, Bijbel (Willibrordvertaling),
zoals opgenomen in: Ignace Bossuyt: *Het Weihnachtsoratorium (BWV 248)*
van Johann Sebastian Bach,
Universitaire Pers Leuven, 2002

OM NAAR UIT TE KIJKEN

zo 13 jan 2019 - 14.30 u - parketzaal

ZONDAGGASTEN

De talk(show) of the town!

Vierde episode van de talkshow *ZondagGasten*. Guido Wevers en zijn bijzondere praatgasten laten hun licht schijnen op wat ons in de wereld met elkaar verbindt of van elkaar scheidt. Vandaag rond de tafel een 'grande dame' in de kunstenwereld, een cosmopolitische kunstenaar en de (bijna) beste leerkracht ter wereld: **Frie Leysen, Koen Vanmechelen** en **Koen Timmers**.

band: **Sad Sad Sad**

HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP **ccha.be**